

Ahti Putaala oli tyytyväinen runsaaseen joukkoon, joka osallistui laskentatalkoihin. Eivät koiranomistajatkaan jääneet aivan ilman, kaupantekijäisinä tuli loistava harjoituspäivä lakeuden pelloilla.

Pohjoisimmat peltopyyt luvulle

Peltopyykannat ovat heikentyneet viime vuosista Tyrnävällä. Peltopyiden kannalta huono talvi voi verottaa kantaa entisestään. Tulevana lauantaina lasketaan peltopyiden tiheys ensimmäistä kertaa Ala-Temmeksellä.

Lauantaiaamu valkenee lsumuisena, mutta keli on selkiytynyt kun Ahti Putaala kertoo sääntöjä peltopyykantojen laskentaa varten. Kannat lasketaan kanakoirien avulla, ja paikalle on saapunut kiitettävästi vapaaehtoisia. Koiria on yhteensä 30 ja laskijoita 23. Peltopyy on laskettu Tyrnävän pelloilla jo viitenä vuotena ja nyt samaa mallia ollaan viemässä Liminkaan.

– Lakeuden kuntien peltopyykannalla on erityistä arvoa, koska se on levinneisyydeltään maailman pohjoisin alue, missä peltopyitä tavataan säännöllisesti, tyrnävälinen Putaala kertoo.

Putaalan mukaan kanakoirien avulla tehtävä peltopyiden laskenta on Suomessa ainutlaatuinen ja nyt Riistan- ja kalantutkimuslaitos on kiinnostunut sovittamaan samaa laskentatapaa myös Suomen muille peltopyyalueille.

Kun säännöt ja alueet on saatu selville, on aika käydä

tositoimiin. Laskettavia alueita on kaikkiaan yhdeksän. Edellisvuosina laskennassa mukana olleille annetaan samat pellot. Näin laskenta tapahtuu mahdollisimman samalla kaavalla kuin edellisvuosina.

Tyhjää lakeutta

Ahti Putaala laskee irlanninsetterinsä Nekun ja Elsan hakuun. Laajaa luovia tekeviä koiria saa välillä oikein hakea silmillään, niin hyvin ne katoavat lakeuksien pelloille. Putaalan mukaan seisontatutka onkin aivan ehdoton englantilaisilla kanakoirilla, joille tiedottaminen eli irtaantuminen seisonnalta ja ohjaajan vieminen linnulle ei ole luonteenomaista.

– Nekku seisoo lintua niin kauan, että siihen paikalle tullaan, Ahti kuvailee vanhempaa koiraansa.

Ensimmäinen riistakoketus tulee meille noin vartitunnin päästä lähdöstä.

– Rusakko, sitä ei tarvitse kirjata, Ahti sanoo ja miet-

tii samantien että olisiko se jatkossa arvokas dokumentoida.

Koirat jatkavat hakua, ja sillä aikaa Ahti Putaala kerkeää kertoa peltopyiden elinympäristöstä.

– Lakeudella peltopyy ovat asustaneet 1800-luvun puolivälistä. Peltopyy hävisivät väliaikaisesti vain nälkävuosien aikaan 1866-1868 palatakseen taas 1800-luvun lopulla takaisin. Siitä saakka peltopyy ovat muodostaneet osan lakeuden viljelymáisen monimuotoisuudesta, ja ne ovat hyvin tuttuja myös alueen viljelijöille ja lintuharrastajille, Ahti kertoo.

– Näitä ei metsästetä täällä, mutta erinomaisia harjoituslanteita koiran kanssa saadaan aikaan, Ahti kuvailee.

Ahti Putaala on tehnyt tutkimustyötä peltopyiden geenikantaan ja elinympäristöön liittyen. Tutkimuksen aikana selvisi, ettei istutettu peltopyy menesty lakeuksilla. Tyrnävän peltopyiden dna viittaa itäiseen lajikantaan

eli Karjalan peltopyihin, kun taas istutetut linnut olivat läntistä kantaa.

– Niitä ei kannata istuttaaakaan, etteivät kannat sekoituisi.

Tällä hetkellä lakeuden alueelle ollaan puuhamassa hanketta peltopyiden elinolojen ja kannan turvaamiseksi. Putaalan lisäksi hankkeessa ovat aktiivisesti toimineet Hannu Pietiläinen ja Esko Pietilä

Vihdoin lintuja

Juuri kun Ahti Putaala kertoo lakeuksien peltopyiden olevan siitäkin mielenkiintoisia lintuja, että ne munivat kaikista maailman linnuista eniten munia, niin huomaa yhden sellaisen pyrähtävän lentoon. Ahti näkee Nekun seisomassa ja pikaisen laskennan jälkeen tulemme siihen tulokseen, että parvessa oli seitsemän peltopyytä.

– Peltopyy tekevät pesänsä kaarimaljan muotoon, sen takia ne pystyvät hautoamaan kaksikymmentä mu-

naa kerralla. Putaala jatkaa kirjattaessa samalla laskentakarttaan lintujen lähtöpäikan ja lentosuunnan. Näillä toimenpiteillä voidaan estää päällekkäisyydet laskennassa.

Reilun kolmen tunnin urakan jälkeen on hyvä koota faktat talteen. Laskijat kävivät läpi lähes kymmenen neliökilometriä peltoaluetta. Pyitä löytyi viisi parvea, joissa oli yhteensä 34 lintua.

– Kanta on viime vuodesta edelleen vähentynyt, kuten kesän säiden ja syksyn ennakkotietojen perusteella osattiin jo odottaa. Ei kuitenkaan niin paljon kuin ainakin itse etukäteen pelkäsin. Pieni keskimääräinen parvikoko on tietenkin talven yli säilymisen kannalta huolestuttava tekijä. Toivotaankin nyt pyille leutoa, tai ainakin pehmeälumista talvea ja lämmintä ensi kesää, niin silloin peltopyykanta voisi taas nousta nopeastikin, Ahti Putaala summaa loppuun.

Peltopyy

viihtyy parvissa ja säästää talvisin energiaa nukkumalla kasassa. Pellon lisäksi pyy tarvitsee menestyäkseen suoja-alueita. Myös pellolle jäänyt vilja tekee talvella kauppansa.

Laskenta Tyrnävällä

Laskenta-alueet yhteensä:
9,8 km² peltoaluetta.
Löytyi viisi parvea, yhteensä 34 lintua.
Laskennallinen tiheys 2008: 3,5 lintua/ km² ja 6,8 lintua/ parvi.
Viime vuoden vastaavat luvut:
Laskennallinen tiheys 2007: 4,4 lintua/ km² ja 8 lintua/ parvi.

